

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 23. februar 2023 af Østre Landsrets 22. afdeling
(landsdommerne Karen Hald, Henrik Hjort Elmquist og Pia Hjort Mehlbye (kst.) med
nævninger).

22. afd. N nr. S-3470-21:

Anklagemyndigheden

mod

1) Tiltalte 1

(CPR nr. (Født 1989))

(advokat Kristian Mølgaard, beskikket)

2) Tiltalte 2

(CPR nr. (Født 1983))

(advokat Peter Secher, beskikket)

Retten i Holbæks dom af 29. november 2021 (60-503/2021) er anket af Tiltalte 1 med
påstand om frifindelse i forhold 2 og 3 og formildelse. Dommen er tillige anket af Tiltalte 2
med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisre-
sultat og skærpelse.

Forurettede 1 og Forurettede 2 har som for byretten påstået, at de tiltalte til hver af dem skal
betale 50.000 kr. i godtgørelse for tort. Endvidere har de nedlagt påstand om, at de tiltalte skal
betale erstatning med i alt 99.300 kr. for ødelagt indbo.

Forsvarerne har protesteret mod erstatningsansvaret og kravenes størrelse.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af de tiltalte og vidnerne Forurettede 1, Forurettede 2 og seniorsergent Vidne 5. Der er endvidere afgivet forklaring af Vidne 10.

De i byretten af vidnerne politibetjent Vidne 1, Vidne 2, Vidne 3, politiassistent Vidne 4, politiassistent Vidne 6, Vidne 7, Vidne 8 og Vidne 9 afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Tiltalte 1 har supplerende forklaret bl.a., at han en periode havde adresse i klub-huset på Vej 1, men han vil ikke svare på, om han havde en tilknytning til Bandidos. Han brugte en Kia og Peugeot i gerningsperioden. Kia ' en var lånt af en veninde i By 5. Peugeot ' en var hans, men var endnu ikke blevet omregistreret.

Tiltalte kørte fra en veninde i By 5 kl. 4.30 om morgenen den 3. oktober 2020. Han var alene og kørte i Kia ' en. Han kørte forkert og endte i Holbæk. Han skiftede til Peugeot ' en i By 1, hvor han tog granater med og kørte til Område. Han kørte hjem via Holbæk, men vil ikke fortælle hvorfor. Han vil kun udtale sig om sine egne forhold, men kan godt se, at der var to personer i bilen på videooptagelsen fra Område. Han kender ikke Tiltalte 2 og så ham første gang i grundlovsforhøret. Han vil ikke udtale sig om fundet af Tiltalte 2's DNA i bilen.

Tiltalte kendte Forurettede 1 gennem Forurettede 2. Tiltalte vidste ikke, at Forurettede 1 havde afgivet forklaring mod Person 5, men tiltalte ved godt, hvem Person 5 er. Tiltalte vidste ikke, at Forurettede 1 følte sig truet, og tiltalte kendte ikke til, at Forurettede 1 skulle have sagt noget om to æbler. Tiltalte havde et mellemvæ-rende med Forurettede 1, men vil ikke fortælle nærmere herom.

Tiltalte er sikker på, at det var chokgranater, der blev benyttet. Han vil ikke sige, hvor granaterne kom fra, men han havde fået dem to uger før og havde af dem, som han fik granaterne af, fået at vide, at det var chokgranater. Tiltalte havde selv anskaffet granaterne og bad om at få to, men han kan ikke huske, hvorfor han valgte to og ikke kun en granat. Han vidste godt, at der findes håndgranater og chokgranater, og han bad udtrykkeligt om at få chokgranater. Han kan dog ikke kende forskel på en håndgranat og en chokgranat.

Han har været på adressen før, men har ikke været inde i huset. Han gik op langs siden af huset, passerede et hegn, gik rundt om hushjørnet og kiggede ind ad vinduet i soveværelset. Der var en persienne i soveværelset, som var lukket ned, men han kunne se ind alligevel. Han kunne se en seng, og han kunne se, at der lå to personer, som måtte være Forurettede 2 og Forurettede 1. Han kunne genkende Forurettede 2 og tænkte, at den anden måtte være Forurettede 1. Soveværelset lå adskilt fra stuen. Tiltalte kiggede i 5-10 sekunder og følte sig sikker på, at der ikke var andre i huset. Derefter kastede han begge granater ind af de to stuevinduer i gavlen. Vinduerne var tildækkede. Der var et par sekunders mellemrum mellem de to granater. Han nåede ikke særlig langt, før granaterne sprang. Han kastede dem direkte gennem vinduerne, og sprængningerne smadrede glasset i det store vindue i stuen ud mod gårdspladsen. Den første eksplosion er benævnt B i politiets materiale og blev kastet ind af det ene vindue i gavlen, derefter smed han den anden granat ind gennem det andet vindue i gavlen.

Tiltalte 2 har supplerende forklaret bl.a., at han rettelig har været på gerningsstedet. Han kørte derhen sammen med en anden person i Peugeot ' en. Han kørte først i en VW Fox til en rasteplass ved Holbæk, hvor han skulle mødes med en anden person kl. 5 lørdag morgen. Tiltalte ankom i god tid, og der dukkede en op, der lig-nede en type, som tiltalte skulle tale med. Han fik at vide, at de skulle ud at tale med en person. Tiltalte kendte hverken ham, som han skulle mødes med på rasteplassen, eller ham, som de skulle tale med.

Tiltalte stod på daværende tidspunkt for snart at blive løsladt. Han havde cirka en måned tidligere bedt om at få nogle opgaver, som han kunne tjene penge ved. Det var en kammerat, der gav ham den pågældende opgave. Tiltalte er medlem af Bandidos, men opgaven havde ikke noget med Bandidos at gøre. Han havde fået udgang torsdag den 1. oktober 2020 og tog til Jylland. Fredag den 2. oktober 2020 mødtes han med sin kammerat og fik at vide, at han kunne tjene penge, hvis han kørte med ud til en person. Tiltalte regnede med, at det handlede om et pengemellemværende, men han spurgte ikke nærmere ind til det. Han regnede med, at de bare skulle tale, men at det kunne ende med et skænderi. Tiltalte blev tilbudt 5.000 kr., ”når der var styr på tingene ”.

Tiltalte kendte hverken Forurettede 1 eller Forurettede 2. Tiltalte spurgte ind til planerne, men den anden signalerede, at der nok var aflytning i Kia ' en. De kørte i Kia ' en til en lille by, hvor de byttede bilen til en Peugeot. Tiltalte ved ikke, hvorfor de byttede bil. Han lagde ikke mærke til, om der blev hentet noget. Der lå en sportstaske i Peu-

geot ' en, men han ved ikke, hvor den kom fra. Han så ikke en gul plastholder i Peugeot ' en, og han så først granaterne, da de var ved at ankomme til gerningsstedet. Granaterne var grønne og helt glatte og kan sagtens være chokgranater. Kort før de ankom til gerningsstedet, talte de om formålet med besøget. Den anden person havde nogle chokgranater, som skulle kastes ind i stuen. Der skulle ikke ske noget alvorligt, og tiltalte antog, at den anden person kendte stedet. Tiltalte så sig selv som backup eller vagtpost, der skulle bakke den anden op, hvis nogen blandede sig. Tiltalte hørte, at det drejede sig om et mellemværende, og at der var en, som skulle have en forskrækkelse.

Tiltalte steg først ud af bilen, men havde ikke fået noget at vide om, hvor han skulle gå hen. Han gik derfor hen til hoveddøren, stillede sig udenfor et stort vindue og kiggede hen mod hoveddøren. Han kastede ikke nogen granater. Kun den anden person kastede. Tiltalte vil ikke sige, hvem den anden person var. Skaden ved tiltaltes øje skyldtes en eksplosion, idet han blev ramt af glasskår fra ruden. Han havde stillet sig et sted, hvor han regnede med ikke at komme til skade. Han ved ikke, om han blev ramt af første eller anden granat. Han vidste ikke, hvor husets beboere var, men han regnede ikke med, at de var i stuen på det tidspunkt af døgnet. Han tænkte heller ikke, at det handlede om at skade nogen. Hvis han havde vidst, at en kvinde var til stede, ville han ikke have deltaget. Det samme gælder, hvis han havde vidst, at der var tale om rigtige håndgranater. Han havde således på det pågældende tidspunkt kun 4 måneder tilbage af sin afsoning.

Tiltalte har valgt at afgive forklaring i landsretten, fordi han er uskyldigt dømt i byretten. Han ønsker af princip ikke at udtale sig og holdt fast ved dette i byretten, men da han blev dømt, ændrede han holdning.

Efter angrebet søgte tiltalte på nettet, da han jo selv var kommet til skade og gerne ville være sikker på, at der ikke var sket noget alvorligt. Det kunne han konstatere, og det bekræftede ham i, at det var chokgranater, der var benyttet.

Tiltalte kender ikke Person 5, men ændrede straks forklaringen til, at Person 5 ikke har haft noget at gøre med Bandidos i flere år. Tiltalte ved ikke præcis, hvornår Person 5 forlod Bandidos. Tiltalte vidste heller ikke, om der befandt sig våben hos Forurettede 1.

Forurettede 1 har supplerende forklaret bl.a., at han ikke kender nogen af de tiltalte, og han har derfor ikke noget mellemværende med Tiltalte 1, ligesom vidnet ikke har mød-

tes med Tiltalte 1 op til gerningstidspunktet. Vidnet fandt ud af, at Person 5 var medlem af Bandidos, da Person 5 en dag kom på besøg hos vidnet med rygmærke på. Det var i 2017. Vidnet bad Person 5 om ikke at komme på besøg med rygmærke på. Vidnet har muligvis også set Person 5 med rygmærke andre steder i 2017. Vidnet har vidnet mod Person 5 i en tidligere sag, og han var på gerningstidspunktet bange for at blive slået ihjel, fordi han havde været for åbenmundet. Han havde hørt Person 5 tale om, at man skulle smide to æbler, det vil sige håndgranater, ind til vidnet, hvis man ville slå sådan en som ham ihjel. Det sagde Person 5 i 2017 til vidnet, hvilket var på et tidspunkt, hvor de ikke havde nogen konflikt.

Vidnet havde afskærmet vinduerne i stuen. I soveværelset var en persienne trukket ned. Hvis man kom tæt på, kunne man dog godt kigge ind i soveværelset. Vidnet sov selv i stu-en, hvilket måske var almindeligt kendt. Den pågældende nat sov han i stuen hele natten. Han landede under sofabordet, da granaterne sprang. Kort efter så han en mand med gas-maske, som ligesom ledte efter noget. Manden så ikke vidnet. Forurettede 2 skreg, og vidnet rejste sig op. Da han kom op, var personen med gasmasken væk. Tiltalte mødte Forurettede 2 i nærheden af køkkenet. Der var en masse røg. Han talte med Forurettede 2 og spurgte, om hun var ok. Han hentede derefter et våben, men det var ikke noget, som de talte om. Der kom en nabo, som vidnet talte med, men han kan ikke huske det nærmere indhold af samtalen. Politiet kom, og han talte også med dem. Vidnet kunne efterfølgende godt høre, hvad der blev sagt, og hans trommehinder var således ikke sprunget, men han lider i dag af tinnitus.

Han ved ikke, hvad væggene i huset er lavet af. Det er måske mursten eller gasbeton.

Han ved ikke, hvad det nærmere budskab var med at smide granaterne ind i huset, men det var nok, at han skulle slås ihjel.

Vidnet var en meter fra den ene granat og fire til fem meter fra den anden. Han modtog efterfølgende lægebehandling, men der blev ikke pillet splinter ud af hans ben, så splinterne sidder der endnu. Han kom ikke i øvrigt til skade, og Forurettede 2 kom heller ikke til skade.

Siden byretssagen har vidnet fået det lidt bedre fysisk, men psykisk har han det stadig dårligt. Han har ikke været i huset siden den 3. oktober 2020. Han har hørt, at huset er blevet sat i stand, og indboet er blevet smidt ud.

Forurettede 2 har supplerende forklaret bl.a., at hun kender Tiltalte 1 fra et behandlingsforløb, men hun kan ikke huske hvornår. Hun har ikke haft kontakt med ham siden forløbet. Vidnet kender ikke til en konflikt mellem Tiltalte 1 og Forurettede 1, og det passer ikke, at Tiltalte 1 har talt med Forurettede 1 på gårdspladsen. Vidnet var på det omhandlede tidspunkt utryk ved at bo i huset, da der gik rygter om, at ”de ikke var fær-dige med Forurettede 1 endnu”. I stuen var der sat gaffatape for vinduerne i gavlen op for at hindre, at man kunne kigge ind, og i soveværelset var der en persienne, som var rullet ned, så man ikke kunne kigge ind. Vidnet har ikke selv prøvet at kigge ind udefra. Hun havde trukket persiennen op og ned i løbet af natten, uden at hun havde undersøgt, om den dækkede fuld-stændig.

Vidnet sad på sengen, da det første brag lød. Hun var netop kommet ind efter at have været ude med hunden. Hun var gået gennem køkkenet og havde låst havedøren, da hun kom ind. Der gik et par sekunder mellem de to brag. Hun stod i døren til soveværelset, som var åben, da hun hørte det andet brag. Hun så hverken personer indenfor eller udenfor. Hun kan ikke huske, om hun sagde til politiet, at det helt sikkert var ”ham, der grinede af Forurettede 1 nede i retten”. Hun blev skubbet tilbage af det andet brag. Vidnet kan ikke huske, om hun har fortalt politiet dette, ligesom hun ikke kan huske, hvad hun har forklaret de forskellige gange, hvor hun er blevet afhørt herom, ligesom hun ikke ved, om hendes forklaring har udviklet sig fra afhøring til afhøring. Hun mindes ikke, om hun har forklaret, at der blev skudt, og hun kan ikke huske, at hun er blevet ringet op af politiet herom. Skyderiet i 2019 kan være blevet blandet sammen med episoden fra 2021.

Vidne 10, Virksomhed A/S, har forklaret bl.a., at han er uddannet ingeniør i 1982. Efter endt uddannelse har han arbejdet i det danske forsvar, og siden har han i privat regi beskæftiget sig med salg af sprængstoffer. Det drejer sig både om sprængstof til civile og militære formål, herunder håndgranater. Han har ligeledes beskæftiget sig med destruktion af sprængstoffer. Derudover har han afgivet forklaring som sprængstofekspert i andre rets-sager, og han er under den aktuelle sag indkaldt af de tiltaltes forsvar. Han har ikke kendskab til den konkrete sag, men kender håndgranater af typen M/54, som han har afprøvet, ligesom han har set M/54 blive produceret og har arbejdet med destruktion af dem.

Der findes attrapper, som ligner håndgranater, men ellers er der ikke granater, der ligner en M/54. I en M/54 er der 174 gram sprængstof. De fundne bøjler på stedet ligner bøjlen fra en M/54-håndgranat, men de kan også stamme fra en M/56-håndgranat, som anvendes i det

svenske forsvar og er meget lig en håndgranat af typen M/54. Tændmekanismen kan være købt i Sverige og derefter monteret på en dansk håndgranat. Han tvivler på, at tændmekanismen kan været benyttet på en anden granat, herunder på en chokgranat. Det tilstræbes, at granater ser forskellige ud, så der ikke sker fejl. På attrapper er bøjlen malet blå for at markere forskellen på en ægte håndgranat og en attrap.

Vidnet kender ikke den type granat som på hjemmesiden Soldf.com med svensk tekst benævnes ”chokhandgranat 96 ”, og han vil sætte spørgsmålstegn ved, om der er tale om en egentlig chokgranat. Der findes således såkaldte offensive håndgranater, der ikke defragmenterer, med et stort tryk. Det kan måske være sådan en. Der er heller ikke pentyl (pla-stisk sprængstof) i chokgranater. M/54 er en såkaldt defensiv håndgranat, der defragmenterer. Det er næppe muligt for en civil at se forskel på en offensiv og en defensiv håndgranat.

Sprængstoffet i en håndgranat af typen M/54 giver en voldsom trykbølge. Ved sprængning går skallen rundt om sprængstoffet desuden i stykker og bliver slynget rundt til alle sider. Man skal stå meget tæt på, en til to meter fra sprængningen, hvis trykket skal medføre problemer. For eksempel benytter man op til 200 gram sprængstof ved rensning for slagter i kedler på visse anlæg, uden at det giver problemer.

Ved sprængning af en håndgranat af typen M/54 bliver fragmenterne spredt ud til siden, og risikoen for at blive ramt er mindre, jo længere man står væk. Hvis man står to til fem meter fra en sprængning, er man tæt på og i risiko for at blive dødeligt såret, hvis et fragment for eksempel rammer en pulsåre. Fragmenterne fra en M/54-håndgranat er ikke synderligt farlige, hvis man står mere end seks meter væk. Det er vidnets vurdering, at en person, der står i en afstand af to til tre meter fra sprængningen af to håndgranater, højst sandsynligt vil blive ramt, medmindre noget spærrer. En håndgranat kan kastes 20-25 meter.

Ved ananas-granater, der er håndgranater af typisk ældre dato, er fragmenterne skåret ud på forhånd for at de stykkerne efterfølgende skal ramme og skade nærtstående.

Vidnet kender ikke til begreberne K-50, K-328 eller MFD, der er anvendt i farlighedserklæringen, ligesom han ikke har nærmere kendskab til den af Vidne 5 anvendte ”blast frag calculator”. Man opererer dog altid med en stor sikkerhedsmargen ved håndgranater, to til tre gange den reelle afstand.

Trykudviklingen i den konkrete sag har ikke medført, at hoveddøren er røget ud, men glas-set i vinduet ud til gårdspladsen fra stuen er gået i stykker. Derudover er kisten i stuen tung og har derfor taget af i forhold til sprængningen, hvilket har medført, at der skete begræn-set skade. Sofaen har også dækket i forhold til fragmenterne. Lampen og TV ' et er ikke beskadiget, ligesom en flaske ikke er væltet. Det er lidt overraskende, at TV ' et ikke er ramt af et fragment, men det skyldes, at det primært er trykket, der har lavet skaderne, da kisten og de andre ting i stuen har skærmet for fragmenterne.

De anvendte håndgranater er tændt af to omgange. Det kan være 174 grams granater, men det kan også være noget mindre.

En chokgranat skal simulere et kraftigt tryk med høj lyd og lys. Den består af en stålcylin-der med huller i til lys og lyd. Cylinderen kan genbruges og vejer 400-500 gram. Man kan ikke tage fejl af en chokgranat og en skarp håndgranat, herunder af typen M/54, eller en attrap. Fælles er dog, at man trækker en split, før effekten efter en forsinkelse udløses.

Hvis dem, der i nærværende sag var i rummet, kunne se håndgranaterne, da de sprang, var der risiko for livsfare. Det gælder både ved en placering i døren i stuen og ved en anden placering i stuen. Det er forbundet med livsfare at være to til tre meter fra en håndgranat på grund af defragmentering. Derimod giver trykket ikke livsfare, heller ikke ved en afstand på en meter.

Seniorsergent Vidne 5 har supplerende forklaret bl.a., at der rettelig findes en hvid håndgranat af typen M/54, som kun er til øvelse og uden huller, men ellers har samme form som en ægte M/54. Der findes også en øvelsesgranat, som er sort med blå markerin-ger, men med huller, hvor der kan sættes en øvelsestændpatron i. Den har en sikkerhedsaf-stand på 10-15 meter. Endelig er der den olivengrønne M/54 uden huller med gule marke-ringer, som er skarp.

Vidnet startede som værnepligtig og var derefter ansat i det civile liv, hvorefter han vendte tilbage til militæret og beskæftigede sig med ammunitionsrydning. Siden 1998 har han arbejdet med sprængstoffer. Han har bl.a. ansvaret for at udarbejde erklæringer til retten. Vidnet har gennemgået en række kurser. Der er tre niveauer, hvor første niveau indebærer et kursus på 10 uger, hvor man lærer om fabrikslavet sprængstof til krigsmæssig brug. Derefter følger et praksisforløb på et par år, før man går i gang med andet niveau om hjemmelavet sprængstof. Derefter følger igen et praksisforløb. Tredje og sidste niveau

handler om det nationale beredskab og omfatter bl.a. træning i at bruge Rullemarie. Der afsluttes med en certificering. I alt er der 25 ugers uddannelse. Uddannelsen omfattede ikke udarbejdelse af den type erklæringer, som er benyttet i denne sag, men NATO-programmet til beregning af sikkerhedsafstand bliver gennemgået. Programmet er baseret på forsøg foretaget i USA med alle typer af sprængstoffer, og på basis af forsøgene har man udarbejdet algoritmerne i programmet. Afstandene i hans konklusion i farlighedser-klæringen kommer fra programmet. I programmet skal man vælge sprængstof og vægt, hvorefter programmet beregner sikkerhedsafstanden. K/50 viser en situation, hvor trykket er til fare for helbred eller liv. K/328 viser en situation, hvor trykket ikke giver livsfare, men fare for helbred og skade i øvrigt. I forhold til sikkerhedsafstande for håndholdte gra-nater anført i et reglement fra Forsvaret fra 2013 ved han ikke, hvordan sikkerhedsafstanden er beregnet, og hvorfor sikkerhedsafstanden i vejledningen er mindre end program-mets. Reglementet fra 2013 gælder ikke længere. I kraft af hans ansættelse er han forpligtet til at benytte programmet. Programmet siger ikke noget om tryk i lukkede rum.

Ved fragmenter taler man om vertikal og horisontal udbredelse. Beregningerne er baseret på sprængninger i åbent landskab. Ved brug af programmet har vidnet taget højde for de lokale forhold.

Den fundne bøjle viser, at der er tale om en håndgranat med sprængstof. Farven grøn er valgt, så man ikke tager fejl. Det er ikke muligt at tænde en skarp håndgranat med en øvel-sestænder. Formen på de fundne sprængninger er cirkulær, hvilket viser, at der er benyttet håndgranater. Vidnet kender håndgranaters aftryk fra øvelser. En øvelsesgranat med tændpatron ville ikke kunne give en tilsvarende skade, og der kan ikke være anvendt en anden type granat end M/54, fordi bøjlen ser ud, som den gør. Hvis det ikke er en håndgranat af typen M/54, der er anvendt, kan der være tale om en svensk model næsten magen til, M/56. M/56 er en nyere model, men det er reelt den samme håndgranat som en M/54.

Vidnet har hverken været på gerningsstedet eller fået udleveret effekter derfra. Fotomateri-alet var således dækkende for hans vurdering, og han havde ikke brug for yderligere mate-riale. KT3 i loftet er et fragment fra en håndgranat. Det kan ses på andre fotos, hvor vidnet har zoomet mere ind, end der er vist i ekstrakten.

Bøjlen, der er fundet på stedet, er olivenfarvet/grøn, og det er derfor en skarp håndgranat. Der er forskellige farver, som viser, hvad man har at gøre med. De skarpe håndgranater har ikke gule markeringer på bøjlen, men alene på granatdelen. Hvis det var en blå bøjle, var

det en øvelsesgranat. Det samme gælder en hvid, men den har ikke en bøjle. Bøjlen på en chokgranat er brun. Det er farven for såkaldt low explosive. Man kan søge information på nettet om, hvad de forskellige farver betyder.

En håndgranat har en ring, som – når man trækker den ud – afkobler en sikkerhedsanordning. Når man slipper bøjlen, går der ca. fem sekunder, før håndgranaten udløses. Trykket er farligt, når man står tæt på, men aftager meget hurtigt. Fragmentering afhænger af, hvilke fragmenter man har at gøre med, og de er farlige, indtil de møder modstand og bliver standset. Trykket er farligt for kroppens indre organer. Trykket reflekterer og kan være større på længere afstand, hvis det bliver indkapslet for eksempel i et hjørne. Hvis man opholdt sig i det omhandlede rum, da håndgranaterne gik af, ville trykskaden kunne føre til luftbobler i blodet og måske sprængning af trommehinderne. Det har været forbundet med fare for liv og helbred at være i stuen eller tilstødende lokaler med åbning til stuen.

En chokgranat udløses på samme måde som en håndgranat. Den er cylindrisk og ikke rund som en håndgranat. Den kan ikke forveksles med en håndgranat. Vidnet kender ikke hjemmesiden Soldf.com. Den viste granat på hjemmesiden er ikke en chokgranat, men en rigtig håndgranat. I Danmark kaldes en chokgranat også en flashbang.

En håndgranat kan være forfragmenteret ligesom eksempelvis en ananas-granat. En håndgranat af typen M/54 er ikke forfragmenteret, og skallen er forholdsvis tynd. Muligheden for større fragmenter er lille. Et fragment fra en håndgranat af typen M/54 vil derfor nå længere end fragmenterne fra en ananas-granat. Fragmentationsvirkningen er derfor mindre end ved en forfragmenteret granat.

Vidnet kender ikke til alle typer granater. Groft set er der granater fra NATO-lande, Rusland og østlandene. Håndgranater af typen M/54 er opfundet i Sverige, hvorefter man har købt licens til at producere den i Danmark. Vidnet ved ikke, om bøjlen stadig bliver produceret i Sverige, og han ved ikke, om bøjlen er benyttet i andre sammenhænge. Teksten på håndgranaten angiver, at der er tale om en håndgranat.

I den konkrete sag tænker vidnet, at granat A er røget ned bag trækisten og har ligget mellem den og væggen, da den sprængte. En gasbetonvæg er mere luftig end andre vægge, og træ har årer og kan derfor absorbere tryk. Håndgranaten er således landet et heldigt sted. Kisten har været stærkere end væggen, og trykket er blev reflekteret ind i væggen og ud af

huset. Muligvis er skabet i stuen ikke gennemboret af fragmenter. Det afhænger af træets tykkelse.

Trykstigning forekommer ved omdannelse fra fast stof til gas. Det går meget hurtigt. Først kommer et overtryk og derefter et undertryk, som varer længere. Vidnet kender til et foto fra en café i England, hvor et ton sprængstof blev sprængt, og hvor stolene var krøllet sammen, men en potteplante stod urørt midt i det hele.

Soveværelset vil ikke være blevet lige så berørt som stuen ved sprængningen. Jo flere vinduer, des mere vil trykket falde, men der kan også ske refleksion, som øger trykket.

Sagens oplysninger

Af udtalelse af 25. januar 2023 fra Ammunitionsrydningstjenesten ved seniorsergent Vidne 5 fremgår bl.a.:

”Spørgsmål

EOD har modtaget skrivelse i sagen hvor følgende spørgsmål ønskes besvaret, de er nedskrevet i den rækkefølge som de fremgår i skrivelserne.

1. Oplysning om hvilke autoritative kilder, Vidne 5 støtter udtalelsen på side 726 på.
2. Adgang til/kopi af det omtalte EDB-program, samt en nærmere database-skrivelse af programmet og kopi af testresultaterne, som programmet angiveligt baserer sig på.
3. Såfremt Vidne 5 støtter sine udtalelser om farlighed på andre kilder, så nærmere oplysninger herom.

Svar på spørgsmål

1. Af autoritative kilder er der alene brugt den tidligere nævnt, Blast frag Calculator i Allied Explosive Ordnance Publication System, EOD 60-series, publikation 60A serien. Dette sammenholdes med teoretisk og praktisk erfaring indenfor spængningstjeneste, hvor dette kan understøttes af Empiri. Der er ikke specifikt udpeget eller henvist til hvilken del eller dele som der refereres til, ud over side 726 i ekstrakten hvorfor svaret er overordnet gældende for produkter udarbejdet hos EOD.
2. Adgang til det omtalte program kan ikke gives da det er en del af en pakke, som indeholder informationer klassificeret op til Hemmeligt. Dog kan det siges at programmet er baseret på omfattende prøve-sprængninger, som er gennemført i USA og ud fra dette er der lavet matematiske algoritmer som bruges til beregning af sikkerhed. I programmet indlægges type af eksplosivstof og mængde, herefter beregnes sikkerhedsafstande. Det er et program som er valideret i NATO regi, og er udgangspunktet for Nato lande i forbindelse med sikkerhedsberegninger.
3. Farligheden som i sikkerhedsafstande er baseret på omtalte EDB program, dog er det suppleret med Empiri i de enkelte sager, ud fra den

dokumentation der er gjort i de enkelte sager. Dette sammenholdes med den oparbejdede erfaring fra andre sager samt sprængningstjeneste, og dette er sket igennem de sidste 30 år.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Af landsrettens kendelse vedrørende skyldspørgsmålet fremgår:

”Forhold 2 og 3

Samtlige nævninger og dommere udtaler

Af de grunde, der er anført af byretten, findes det bevist, at der den 3. oktober 2020 tidligt om morgenen skete sprængning af to skarpe håndgranater, der me-get sandsynligt var af typen M/54.

Efter de skriftlige erklæringer fra Ammunitionsrydningstjenesten og seniorsergent Vidne 5's forklaring lægger landsretten lige som byretten til grund, at det under sprængningerne af håndgranaterne har været forbundet med livsfare at opholde sig i stuen på Adresse 1 eller i tilstødende rum med åbning mod stuen. Landsretten lægger endvidere til grund, at Forurettede 1 og Forurettede 2 på det pågældende tidspunkt befandt sig i henholdsvis stuen og soveværelset inden for den afstand på 11 meter, hvor det ifølge Ammunitionsrydningstjenestens erklæring var forbundet med livsfare at opholde sig. Både Vidne 10 og Vidne 5 har i landsretten forklaret, at det ikke er muligt at forveksle en chokgranat med en håndgranat, og Vidne 5 har endvidere forklaret, at det på en håndgranat af typen M/54 er trykt på granatdelen, at der er tale om en håndgranat.

De Tiltalte 1 og Tiltalte 2 har i landsretten erkendt, at de begge befandt sig på Adresse 1 på gerningstidspunktet, og at de begge var ved huset. Formålet hermed var ifølge begge de tiltalte, at der skulle kastes to chokgranater ind i husets stue.

Tiltalte 1 har således forklaret, at det var ham, der to uger tidligere havde anskaffet to chokgranater, men han vil ikke sige, hvorfra granaterne kom. Han havde bedt om chokgranater og havde fået at vide, at det var chokgranater, som han modtog. Han vidste godt, at der var forskel på håndgranater og chokgranater, men han kan ikke kende forskel. Tiltalte 1 har endvidere forklaret, at han havde et mellemværende med Forurettede 1, men han vil ikke oplyse nærmere om, hvori mellemværendet bestod.

Af de af byretten anførte grunde – herunder navnlig at Tiltalte 1 først har afgivet forklaring flere måneder efter, at han blev sigtet og varetægtsfængslet i sagen, og at hans forklaring også for landsretten fremstår delvis forbeholden og utroværdig – tilsidesætter landsretten forklaringen om, at Tiltalte 1 ved anskaffelsen bad om chokgranater, og at han havde fået at vide, at det var chokgranater, som han modtog. Endvidere er der intet belæg for Tiltalte 1's forklaring om et mellemværende med Forurettede 1, der tværtimod har forklaret, at han ikke kender Tiltalte 1, og at han kun har et mellemværende med en anden person, der i hvert fald tidligere havde en relation til Bandidos. Tiltalte 1's forklaring om et mellemværende med Forurettede 1 tilsidesættes på den baggrund.

Tiltalte 2 har for landsretten forklaret, at han havde bedt om noget arbejde hos en kammerat og havde fået besked om at møde op på en rastepads ved Holbæk dagen efter kl. 5 om morgenen. Han regnede med, at det handlede om et pengemellemværende, hvor de skulle ud at indkassere penge, og hvor det muligvis kunne ende med et skænderi. Tiltalte 2 har for landsretten erkendt at være medlem af Bandidos, men han har videre forklaret, at opgaven ikke har noget med Bandidos at gøre. På rastepadsen mødte han en person, som han ikke kendte i forvejen. I bilen ville den anden person ikke fortælle, hvad de skulle, på grund af mulig aflytning. Da de havde skiftet bil, fik han at vide, at der skulle kastes chokgranater ind i stuen på et hus. Han fik dog ikke nærmere at vide om baggrunden eller de nærmere omstændigheder. Han regnede med, at der bare var tale om en person, som skulle have en forskrækkelse, og at han skulle agere backup.

Tiltalte 2 afgav for byretten forklaring om, at han ikke var på gerningsstedet, og han har først for landsretten forklaret, at han rettelig var på stedet. Også hans forklaring for landsretten fremstår forbeholden og utroværdig og baserer sig på oplysninger, som tilsidesættes i Tiltalte 1's forklaring. Landsretten tilsidesætter som følge heraf Tiltalte 2's forklaring om, at han troede, at der var tale om chokgranater.

Efter en samlet vurdering af bevisførelsen, herunder at der var tale om sprængning af to skarpe håndgranater – ikke blot én granat – som med få sekunders mellemrum blev kastet ind i en mindre bebyggelse, tiltrædes det af de i øvrigt af byretten anførte grunde, at begge de tiltalte, der handlede i forening og efter fælles forståelse, har haft det fornødne forsæt til at dræbe Forurettede 1 og Forurettede 2. Det tiltrædes således, at begge de tiltalte har haft hensigt til at dræbe Forurettede 1. Landsretten finder endvidere efter en samlet vurdering af bevisførelsen, at de tillige har haft forsæt til at dræbe Vidne 11, idet de forholdt sig psykologisk accepterende til muligheden for dødens indtræden for dem, der måtte befinde sig i den ende af bebyggelsen, for det tilfælde, at dette faktisk måtte ske.

Landsretten tiltræder på den baggrund, at det er bevist, at begge de tiltalte i forhold 3 havde fornødent forsæt til at dræbe Forurettede 1 og Forurettede 2.

Landsretten tiltræder endvidere i forlængelse heraf, at begge de tiltalte havde fornødent forsæt i forhold 2.”

Der er afgivet 17 stemmer for at fastsætte straffen til Tiltalte 1 til fængsel i 12 år og 1 stemme for fængsel i 9 år.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, således at Tiltalte 1 idømmes fængsel i 12 år.

Der er afgivet 17 stemmer for at fastsætte straffen til Tiltalte 2 til fængsel i 10 år og 1 stemme for fængsel i 8 år.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, således at Tiltalte 2 idømmes fængsel i 10 år.

De juridiske dommere tiltræder byrettens bestemmelse om godtgørelse for tort. Efter de juridiske dommers bestemmelse henskydes erstatningskravet vedrørende ødelagt indbo til Erstatningsnævnet eller civilt søgsmål.

I øvrigt stadfæstes dommen.

Th i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes.

De tiltalte betaler sagens omkostninger for landsretten.

